

11. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ СТРУКТУРИ ЗА КООРДИНИРАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА И КЛИМАТА*

Миика Томила

Международна агенция по енергетика (МАЕ)

Четвъртият оценителен доклад на Междуправителствената комисия по измененията в климата, най-изчерпателното проучване от този вид към днешна дата, установи категорично влиянието на човешката дейност върху промените в климата: "По-голямата част от наблюдаваното повишаване на средните температурни нива от средата на ХХ век *много вероятно* се дължи на нарастването на антропогенните концентрации от емисиите на парниковите газове." (Междуправителствена комисия по измененията в климата, 2007, с. 5) Емисиите на CO₂ от употребата на енергия са основната причина за това повишаване. Поради това политиките в отделните сфери оказват и ще продължават да оказват силно влияние върху енергийната политика и енергийния сектор както по отношение на търсенето, така и на предлагането.

За да станат политиките за енергетиката и климата възможно най-ефективни, е необходима добра координация между министерствата и агенциите, което е темата на настоящата статия. Целта е в нея да се опише как си сътрудничат министерствата на държавите при формулиране и прилагане на политиките за намаляване на емисиите на парникови газове (GHG), свързани с енергетиката. Статията се фокусира върху Япония, Италия, Нидерландия, Швеция и Европейския съюз, чиито енергийни политики са предмет на последните задълбочени проучвания на Международната агенция по енергетика по въпросите на енергийната политика, като са включени също Испания и Турция, които са разглеждани в доклада за периода 2007/2008 г. Статията разглежда единствено свързаните с енергетиката емисии на парникови газове.

ИСТОРИЯ

Преговори по международната политика за климата

Целта на срещата в Копенхаген¹ в края на 2009 г. е да постигне международно споразумение по въпроса за намаляване емисиите на парникови газове след 2012 г. В Четвъртия оценителен доклад на Междуправителствената комисия по измененията в климата са изложени научни доказателства, посочващи необходимостта от по-големи усилия за намаляване на климатичните промени. В доклада се казва, че затоплянето на климата е безусловно и категорично, както и че всяко забавяне в намаляването на емисиите до голяма степен ограничава възможността да се постигнат по-ниски нива на стабилизация и повишава риска от по-неблагоприятни резултати от влиянието на климатичните промени. За да се задържи глобалното затопляне в рамките на 2-3 °C, пикът на емисиите на парниковите газове трябва да бъде достигнат през следващите 10-15 години и те да бъдат намалени наполовина от 2000 до 2050 г. За някои наблюдатели това означава да се изисква намаляване с от 25 % до 40 % под нивата в развитите страни за 1990 до 2020 г. заедно със значително отклонение на тенденциите за излъчване на такива емисии от обичайното равнище в развиващите се страни. За да се постигне дългосрочната цел, е необходима глобална революция в енергийната технология. Посрещането на това предизвикателство по един ценово ефективен начин и същевременно запазването на енергийната сигурност поставят под силен натиск правителствените политики за

* Статията е публикувана през 2009 г. като глава 1 на *Lessons Learned From the Energy Policies Of IEA: Countries Key Cross-cutting Issues 2007/2008*, © OECD/IEA 2009. ОИСР/МЕА не поема отговорност за качеството или пълнотата на превода. Тази глава е преведена при пълната отговорност на Центъра за изследване на демокрацията пред ОИСР/МЕА.

¹ Петнадесетата сесия на конференцията на страните (по Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата), състояла се от 30 ноември до 11 декември 2009 г., е петата, която събира заедно страните по Протокола от Киото.

координация на климата и енергетиката, без която би била накърнена ефективността на всяка индивидуална политика, а разходите биха се повишили.

Емисиите на парникови газове, свързани с енергетиката, като дял от общите емисии на парникови газове на страните от МАЕ

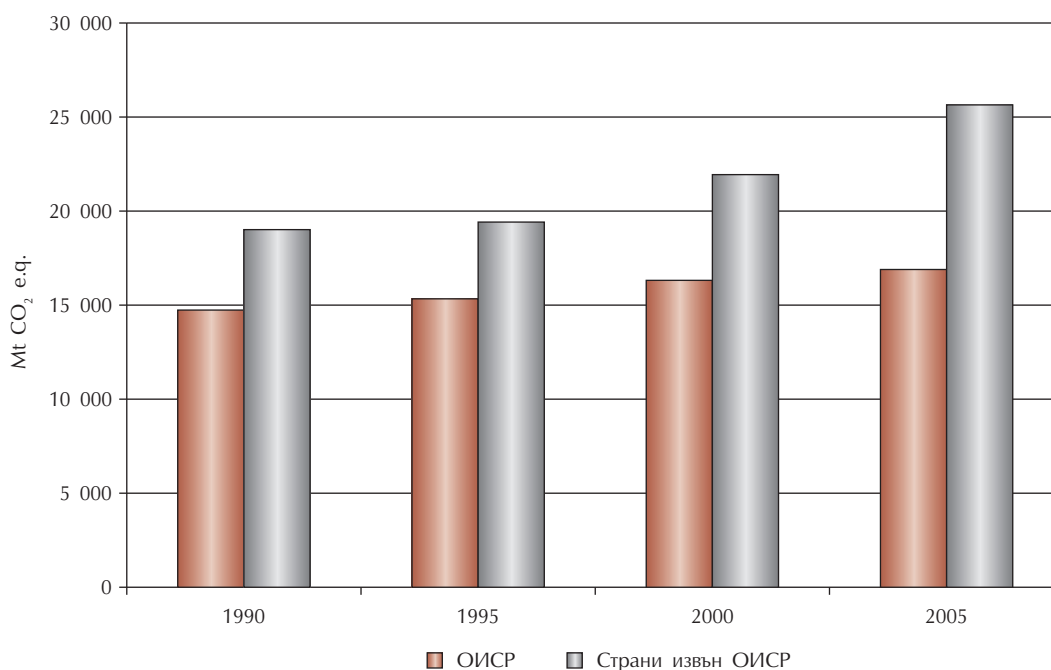
Емисиите на парникови газове продължават да нарастват. От 1990 до 2005 г. те са се повишили с 15 % в страните от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и с 35 % в страните, които не са членки на ОИСР (Фигура 11.1). Употребата на енергия допринася за от 82 % до 83 % от всички емисии на парникови газове в страните от ОИСР и за приблизително 60 % в страните извън ОИСР (Фигура 11.2). По-малките дялове принадлежат съответно на селското стопанство, производството на метан (CH_4) и азотен оксид (N_2O) от животновъдството и отглеждането на ориз, до промишлените процеси, кои-

то не са свързани с енергетиката, произвеждащи предимно флуорни газове и азотен оксид (N_2O).

Тези дялове остават стабилни до голяма степен през целия период от 1990 до 2005 г. Следователно поне в краткосрочен и средносрочен план намаляването на климатичните проблеми е преди всичко енергиен въпрос, особено в развития свят.

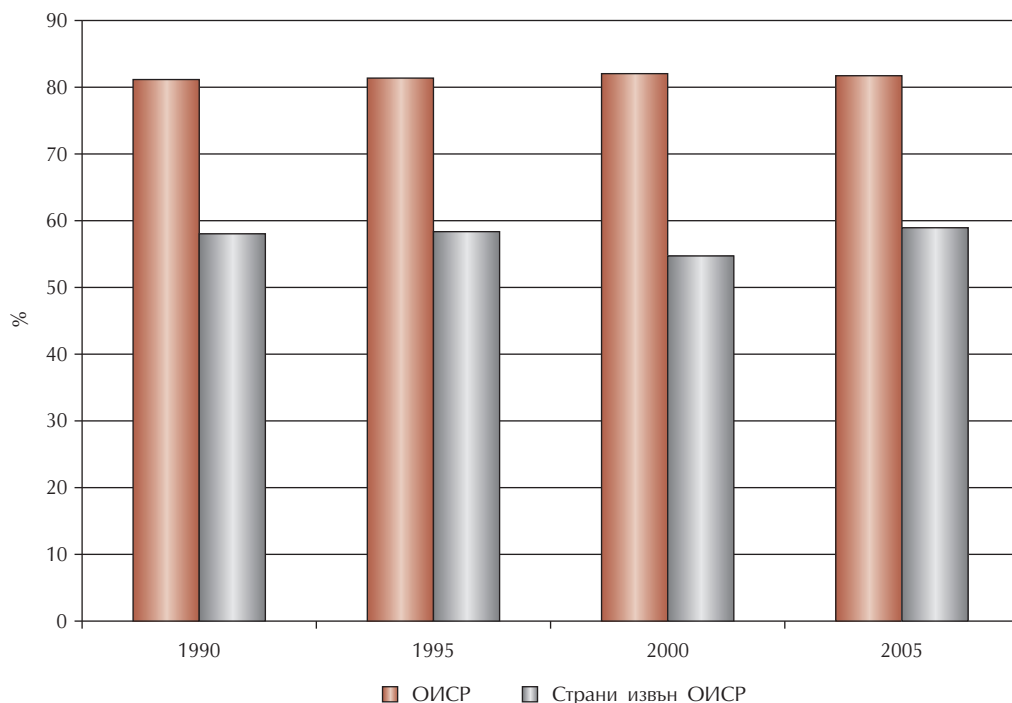
Ако проследим емисиите на CO_2 в периода между 1990 и 2006 г., ще забележим, че те са се повишили с 16 % в страните от ОИСР и с 52 % в страните извън ОИСР (Фигура 11.3). Парниковите газове от енергетиката, които се състоят предимно от CO_2 , могат да се намалят посредством някоя отделна мярка или комбинация от следните мерки: подобряване на енергийната ефективност; преминаване към изкопаеми горива с по-малка въглеродна интензивност; преминаване към беземисионни енергийни източници; улавяне и складиране на CO_2 . Въглеродните поглътители, в т.ч. и горите, също могат да се увеличат, за да усвоят част от изхвърления в атмосферата CO_2 , получен при производството на енергия.

ФИГУРА 11.1. ОБЩО ЕМИСИИ НА ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ В СТРАНИТЕ ОТ ОИСР И ИЗВЪН ОИСР ЗА ПЕРИОДА ОТ 1990 ДО 2005 Г.

Източник: *CO₂ Emissions from Fuel Combustion, IEA/OECD, Paris, 2008.*

Фигура 11.2. ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ, СВЪРЗАНИ С ЕНЕРГЕТИКАТА, КАТО ДЯЛ ОТ ОБЩОТО КОЛИЧЕСТВО ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ В СТРАНИТЕ ОТ ОИСР И ИЗВЪН ОИСР ЗА ПЕРИОДА ОТ 1990 ДО 2005 г.

Източник: CO₂ Emissions from Fuel Combustion, IEA/OECD, Paris, 2008.

ИНФОРМАЦИЯ ПО СТРАНИ

Тук се разглеждат правителствената координация, в частност сътрудничеството между министерствата, при формулирането и внедряването на политиките за енергетиката и климата. Вниманието е насочено към Италия, Япония, Нидерландия, Испания, Швеция, Турция и Европейския съюз.

Цели за намаляване на парниковите газове

Всички разглеждани страни, както и Европейската общност са подписали Конвенцията на ООН по изменение на климата (РКИКООН) и всички са ратифицирали Протокола от Киото съгласно РКИКООН. Протоколът от Киото включва цел за средните годишни емисии на парникови газове за периода от 2008 до 2012 г. в сравнение с базовата година. Базовата година за посочените държави е 1990 г. за CO₂, CH₄ и N₂O, но за

флуорните газове може да бъде както 1990, така и 1995 г. За Япония целта е да бъдат намалени емисиите на парникови газове с 6 % за периода от 2008 до 2012 г.

Старите страни – членки на ЕС (първите 15 страни членки), имат обща цел от -8 %. Тя е разпределена между 15-те страни членки посредством Споразумение за споделяне на тежестта. То предоставя на всяка от разглежданите тук страни членки следните цели: Италия -6,5 %; Нидерландия -6 %, Швеция +4 % и Испания +15 %.

Политика за климата: правителствени органи, политика и процеси за вземане на решения

Италия

Централното правителство носи цялата отговорност по внедряването на Протокола от Киото,

ТАБЛИЦА 11.1. ПРАВИТЕЛСТВЕНА КООРДИНАЦИЯ ПО ПОЛИТИКИТЕ ЗА КЛИМАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА

	Правителствен орган*, отговорен за политиката по климатични промени	Правителствен орган*, отговорен за политиката по енергетика	Координиращи органи/процеси
Италия	Министерство на околната среда, земята и морето	Министерство на икономическото развитие	Министерски технически комитет за емисиите на парникови газове
Япония	Щаб за предотвратяване на глобалното затопляне	Министерство на икономиката, търговията и промишлеността	Щаб за предотвратяване на глобалното затопляне
Нидерландия	Министерство на жилищното настаняване, пространственото планиране и околната среда	Министерство на икономиката	Тясно сътрудничество по програмата „Чиста и ефективна“
Испания	Министерство на околната среда, селското стопанство и морското дело	Министерство на промишлеността, туризма и търговията	Министерска група по климатичните промени; Национален съвет по климата
Швеция	Министерство на околната среда	Министерство на промишлеността, енергетиката и комуникациите	Тясно сътрудничество на равнище министерства и агенции
Турция	Министерство на околната среда и горите	Министерство на природните ресурси и енергетиката	Министерски координационен съвет по климатичните промени
Комисия на ЕС	Генерална дирекция „Околна среда“	Генерална дирекция „Транспорт и енергетика“	Вътрешна консултация в рамките на генералните дирекции

* Генерална дирекция на комисията на ЕС.

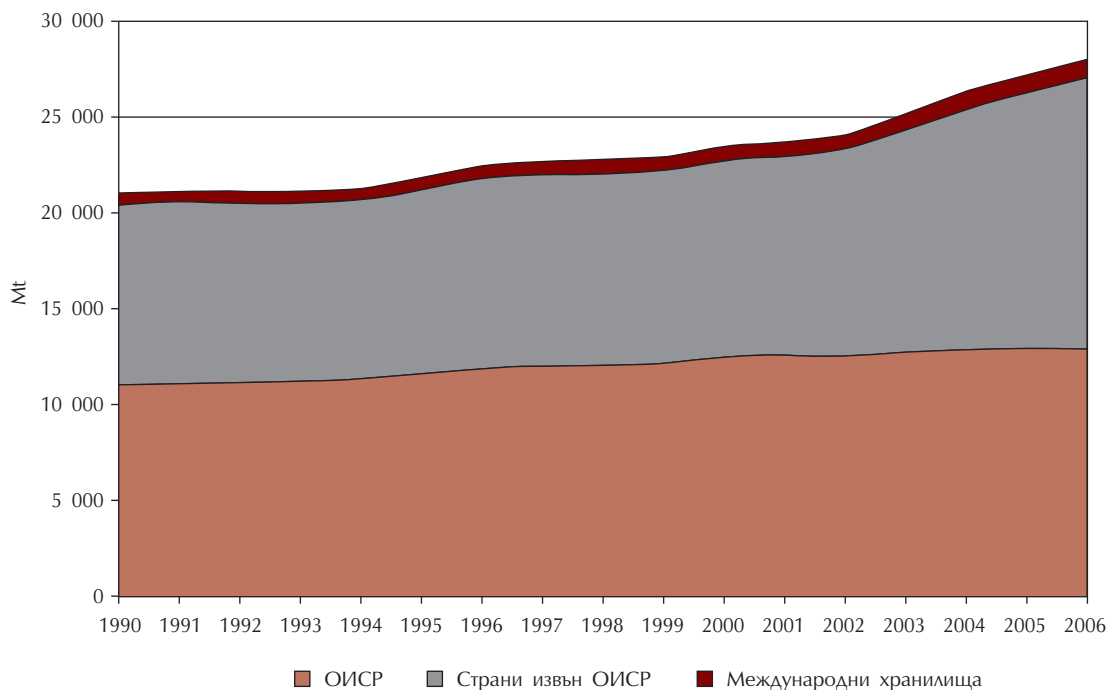
макар отговорността за редица политики да е задължение на отделните региони, провинции и общини. Министерството на околната среда, земята и морето носи цялостна отговорност за координацията на политиката по климата, докато Министерството на икономическото развитие отговаря за националната енергийна политика.

Националната стратегия на Италия за климата и свързаният с нея Национален план за действие (2003 – 2010 г.) са разработени и одобрени от Министерския комитет за икономическо планира-

не през 2002 г. Стратегията цели да намали емисиите на парникови газове и да изпълни други ангажименти на политиката за климата – например за създаването на административни рамки.

Националният план за действие (2003 – 2010 г.) създава Междуминистерски технически комитет за емисиите на парникови газове, който се оглавява от Министерството на околната среда, земята и морето. Комитетът отговаря за редовното наблюдение на напредъка по изпълнението на политиките и мерките на базата на показатели и емисии

Фигура 11.3. ЕМИСИИ НА CO₂ ОТ ИЗГАРЯНЕТО НА ГОРИВА В СТРАНИТЕ ОТ ОИСР И ИЗВЪН ОИСР ЗА ПЕРИОДА ОТ 1990 ДО 2006 Г.

Източник: CO₂ Emissions from Fuel Combustion, IEA/OECD, Paris, 2008.

на ниво отрасли. Освен това той провежда и анализ на ценовата ефективност, за да набележи допълнителни мерки, необходими за постигане на целите, поставени от Протокола в Киото. Междуминистерският технически комитет включва представители на регионите и на министерствата за икономическо развитие, на земеделието и горите, на инфраструктурата, на транспорта, на академичната и изследователската дейност, както и на външните работи. Понастоящем министерствата работят върху прегледа на Стратегията за климата, за да актуализират прогнозите за парниковите газове и да разработят допълнителни национални политики и мерки с цел постигане на националната цел за емисиите на парникови газове.

По отношение на Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ) Италия е създавала конкретен Комитет за изпълнението и управлението на Директивата за търговия с емисии на парникови газове (2003/87/ЕС). Той включва членове от всички съответни министерства и е отговорен също за изготвянето на Националния план за разпределението за периода 2008 – 2012 г.

Япония

Правителственият орган, отговорен за политиката по климатичните промени, е Щабът за предотвратяване на глобалното затопляне. Той се председателства от министър-председателя, а негов заместник-председател е главният секретар на кабинета на министъра на околната среда и министъра на икономиката, търговията и промишлеността. Всички останали държавни министри участват като членове заедно със съответните министерства и агенции, които предприемат действия срещу климатичното затопляне в тясно сътрудничество. Веднъж годишно щабът проверява степента на напредък по конкретните мерки за справяне с глобалното затопляне.

При изготвянето на политиките консултативна роля играят съвети като Централния съвет по околната среда на Министерството на околната среда, Съвета по промишлената структура и Консултативния комитет за националните ресурси и енергетиката към Министерството на икономиката, търговията и промишлеността (МИТП),

както и Съвета за социално капиталово развитие и Съвета по транспортна политика към Министерството на земята, инфраструктурата и транспорта.

Агенцията за националните ресурси и енергетиката към МИТП е отговорна за подробните енергийни политики, които осигуряват стратегическа енергийна сигурност и ефективно енергоснабдяване и насърчават енергийни политики, щадящи околната среда.

Съответното законодателство в помощ на усилията за постигане целите от Киото е Планът за постигане на целите на Протокола от Киото, приет през 2005 г. и впоследствие изменен. През май 2007 г. правителството постави началото на инициативата „Прохладна Земя 50“ (Cool Earth 50), чието предложение е като глобална цел да се постигне намаляване на емисиите на парникови газове наполовина до 2050 г. и която призовава към „глобален консенсус“ по споделянето на тази цел. Япония работи и по т.нар. средносрочна цел (до 2020 г.), която ще бъде обявена в средата на 2009 г.

Нидерландия

През 2007 г. отговорностите между министерствата се промениха. Въпреки че Министерството на жилищното настаняване, пространственото планиране и околната среда си запази основната отговорност за цялостните цели по отношение на климата, в т.ч. и целите за енергийна ефективност и възобновяема енергия, бе избран и отраслов подход, при който всяко отраслово министерство отговаря за внедряването на политиката за климата в съответния ресор. В резултат на това:

- Министерството на финансите отговаря за политиката на екологично данъчно облагане;
- Министерството на транспорта, благоустройството и управлението на водите, както и Министерството на жилищното настаняване, пространственото планиране и околната среда отговарят за политиките в транспортния сектор;
- Министерството на жилищното настаняване, пространственото планиране и околната среда отговаря за мерките в строителния сектор;
- Министерството на селското стопанство, природата и качеството на храните отговаря за

мерките в сектора на селското стопанство;

- Министерството на икономиката отговаря за всички мерки, обхващащи промишлеността и енергетиката (които възлизат приблизително на половината от общия размер на целта за национално намаляване на емисиите).

С цел предотвратяване на климатичните промени холандското правителство спазва програмата „Чиста и ефективна: нова енергия за климатичната политика“. Тя поставя амбициозни климатични и енергийни цели за 2020 г. и определя мерки за постигането им. Програмата планира намаляване на емисиите на парникови газове с 30 % за периода от 1990 до 2020 г.; удвояване на скоростта на годишните подобрения за енергийна ефективност през следващите години до 2 %; както и постигане на 20 % дял на възобновяемата енергия от общото енергоснабдяване до 2020 г.

Междуминистерско споразумение определя системата, която ясно посочва отговорностите за изпълнение на националната цел. Освен това е подписано и споразумение между централното управление и регионалните и местните управления, в което регионалните и местните управленски структури изтъкват амбициите си по отношение политиката за климата в светлината на новите и по-строги национални амбиции във връзка с климата. Въпреки това за местните и регионалните управленски структури няма конкретна цел: те са автономни по отношение на определянето на собствените си цели и амбиции.

По отношение на Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ) Националният план за разпределение за 2008 – 2012 г., който определя целите за всички холандски инсталации, е изготвен съвместно от Министерството на икономиката и Министерството на жилищното настаняване, пространственото планиране и околната среда.

Испания

Министерството на околната среда, селското стопанство и морското дело и по-конкретно неговият Държавен секретариат за климатичните промени са отговорни за формулирането и координирането на политиката за климатичните промени в Испания. В рамките на Държавния секретариат тази дейност е възложена на Испанската служба по климатичните промени, която функционира

и като Секретариат на Националния климатичен съвет и Комисията за координиране на политиките за климатичните промени. Националният климатичен съвет изготвя, оценява и следи за спазването на националната стратегия във връзка с климата. Той се състои от представители на съответните министерства, автономни региони, общини, неправителствени организации, академични среди, профсъюзи и промишлеността.

Комисията за координиране на политиките за климатичните промени координира работата на централното правителство и автономните региони по политиката за климатичните промени, като участва в изготвянето и контрола върху изпълнението на националната стратегия във връзка с климата. Комисията се оглавява от Министерството на околната среда, селското стопанство и морското дело.

В рамките на правителството съществуват и две допълнителни институции за координация между министерствата: Правителствената делегирана комисия по климатичните промени, състояща се от девет министри и девет държавни секретари, която следи за внедряването на националната стратегия във връзка с климата на най-високо равнище; и Министерската група по климатичните промени, която включва представители от висок ранг (държавни секретари или генерални секретари, както и генерални директори), които са натоварени с подготвителните функции по работата на правителствената делегирана комисия по климатичните промени.

Правителството може да създаде конкретни работни групи за формулирането на конкретни политики и мерки по националната стратегия във връзка с климата. Обикновено такива групи се съпредседателстват и координират от съответните отрасли министерства и съвместно с Министерството на околната среда, селското стопанство и морското дело.

Швеция

Смекчаването на климатичните промени е един от приоритетите на настоящото правителство. Според Споразумението за споделянето на тежестта, сключено между 15-те страни – стари членки на ЕС (ЕС-15), Швеция има правото да увеличи емисиите си с до 4 % от нивата им през

1990 г. за периода от 2008 до 2012 г. Швеция обаче, в стремежа си да постигне още по-големи цели от горното задължение, си поставя национална цел за намаляване на емисиите с -4 % в сравнение с нивата им през 1990 г. за периода от 2008 до 2012 г., която да бъде постигната, без да се прибегва до използването на въглеродни погълтители или гъвкави механизми.

Министерството на околната среда отговаря за политиката по климатичните промени. То работи в тясно сътрудничество с Министерството на промишлеността, енергетиката и комуникациите. Министерствата са делегирали голяма част от политическата работа на няколко агенции – предимно на Шведската агенция за опазване на околната среда и Шведската агенция по енергетика. Шведската агенция за опазване на околната среда следи за спазването на националните цели за околната среда като например пониженото влияние върху климата, докато Шведската агенция по енергетика се ангажира с изпълнението на повечето решения във връзка с енергийната политика, в т.ч. и що се отнася до енергийната ефективност. Тези две агенции отговарят за оценката на националната стратегия на Швеция за климатичните промени.

Горните две агенции са и основните организации, които участват в изпълнението на ЕСТЕ в Швеция. Други агенции, които вземат участие, са Шведската агенция за развитие на предприятията и административните съвети на страната. Шведската агенция за опазване на околната среда, Шведската агенция по енергетика и Шведската агенция за развитие на предприятията създават и специфичен съвет за изготвянето на Националния план за разпределение.

Турция

Турция е подписала Конвенцията на ООН по изменението на климата (РКИКООН), а наскоро ратифицира и Протокола от Киото. Въпреки това за нея няма количествено определено задължение да ограничи или да намали емисиите си на парникови газове. Подходът на Турция е да се приложат политики и мерки, които да опазят климатичната система на базата на справедливостта и в съответствие с общите, но диференцирани отговорности и съответния капацитет на страните съгласно конвенцията.

Министерството на околната среда и горите отговаря за координирането на политиките за климатичните промени. То оглавява Министерския координационен съвет по климатичните промени – органа, на който е възложена задачата по внедряването на политиките и мерките, свързани с климатичните промени, в т.ч. и задълженията съгласно Конвенцията на ООН по изменението на климата. В състава на Министерския координационен съвет по климатичните промени е включена и Техническата работна комисия по климатичните промени, която се състои от седем експертни работни групи.

Министерството на енергетиката и природните ресурси координира работна група № 3 (Намаляване на парниковите газове от отраслите на промишлеността, строителството, управлението на отпадъци и услугите) и работна група № 4 (Намаляване на парниковите газове от енергийния сектор).

Европейският съюз

Енергийните и климатичните политики на страните – членки на ЕС, са все по-често формулирани на ниво Европейски съюз – от решенията във връзка с поставените цели за парниковите газове съобразно ЕСТЕ във връзка с дела на възобновяемите енергийни източници, до директивите за либерализирането на енергийните пазари. Комисията на ЕС притежава единствената компетенция (монопола) да предлага ново законодателство за ЕС. След това страните – членки на ЕС, се стараят да постигнат компромис по тези предложения в Съвета на министрите. Повечето предложения трябва да бъдат одобрени и от Европейския парламент.

В рамките на комисията Генерална дирекция „Транспорт и енергетика“ отговаря за изготвянето на законодателните предложения, свързани с енергетиката, докато Генерална дирекция „Околна среда“ отговаря за предложенията във връзка с политиката за климата. През последните години Комисията отдава голямо значение на изчерпателните консултации, преди да приеме решения за нови закони.

Процесът по вземане на решения на Комисията включва вътрешни консултации в съответните генерални дирекции. Извън системата Комисията

организира открити консултации за обществото и заинтересованите лица. Също така Комисията ползва експертни групи, представляващи националните правителства и промишлеността, които помагат при вземането на решенията за политиката. В енергийния сектор това са Мадридският форум – за пазара на газ, Флорентинският форум – за пазара на електричество, и Берлинският форум – за пазара на твърди горива. Добър пример за усилията по подобряване координацията между климатичната и енергийната политика е създаването през 2006 г. на група на високо равнище по конкурентоспособността, енергетиката и околната среда. Тя се състои от специални комисари, няколко министри и индустриални лидери и предоставя консултации на законотворците с цел осигуряването на интегриран подход в рамките на тези три отрасли. Тя организира и редица семинари, на които се събират на едно място становищата на независими експерти.

От голямо значение са конкретните документи – Зелените книги (Green Papers), и комуникетата, които Комисията приема, за да тества различни идеи за бъдещото законодателство. Съветът на министрите и Европейският парламент обикновено предоставят информация за тези предложения, като изготвят официални заключения на Съвета или доклади.

Процесът по вземане на решения на ЕС не гарантира автоматично, че решенията във връзка с енергийния сектор включват и експертен опит в енергийната политика. Например преговорите по всички законодателни предложения, основаващи се на раздела за околната среда в Договора за създаване на Европейската общност, като тези по политиката за климата, се водят в работната група „Околна среда“ към Министерския съвет на ЕС. Тя е експертен орган на страните членки, чиято функция е да подготвя основата за евентуално споразумение на събранията на Съвета на министрите. На редовните събрания на работната група страните членки обикновено изпращат експерти от Министерството на околната среда, но не изпращат задължително и експерти от други министерства, имащи отношение към проблема. На равнище министри Съветът по околната среда (министрите по околната среда) взема решения по тези предложения. Дали в преговорите да бъдат включени експерти по енергийна политика и до

каква степен, зависи от нивото на координация на всяка страна членка.

КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Справянето с климатичните проблеми изисква прилагането на междуетраслови правителствени политики и мерки. За да бъдат успешни те, трябва да бъдат изготвени в тясно сътрудничество с всички съответни министерства, имащи отношение към проблема. По принцип отговорността за политиките по промяна на климата би трябвало да бъде задължение на Министерството на околната среда. Промените в климата поначало се считат за въпрос от областта на околната среда и на Конференцията на ООН по околната среда и развитието в Рио де Жанейро през 1992 г. се приема Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата.

Все пак повечето мерки за намаляване на емисиите пряко засягат енергийния сектор. Обикновено задачата да се потвърди, че политиките за смекчаване на климатичните промени са съвместими с другите цели в енергетиката, както и че мерките в енергийния сектор са ценово ефективни, се възлага на енергийните министри. Това е особено важно с оглед на евентуалните цели за бъдещо намаляване на емисиите. Изпълнението на все по-строгите цели налага прилагането на интензивни мерки. Редица държави и региони планират да създадат система за търговия с емисии, поставяйки нови цели за възобновяемата енергия, като някои от тях вече са направили това. Нарастващото осъзнаване на неотложността на климатичните промени и все по-амбициозните цели за тяхното смекчаване, предвиждани в бъдеще, ще наложат активното ангажиране на енергийния сектор. За да бъде успешна политиката спрямо климата, тя трябва да представлява неразделна част от енергийната политика.

Добър пример за сектор, в който е необходимо прилагането на политика на тясно сътрудничество, е електроенергийният. По-големите цели за намаляване на емисиите на парникови газове и натискът за това да се разчита повече на национални енергийни източници би трябвало да доведат до повишаване на производството на електричество от възобновяеми енергийни източници. Същевременно същественото повишаване

на производството на енергия от възобновяеми енергоизточници с непостоянен характер – вятър, слънчева енергия и енергия на приливите – оказва натиск върху надеждността на енергийната система. Способността ѝ за бързо балансиране на колебанията в търсенето и предлагането зависи от проектирането и експлоатирането на мрежите, от портфейла на предлаганите доставки и от пазарите на електрическа енергия. За бърз растеж на дела на непостоянните източници би била необходима съществена промяна на начина, по който се изграждат и се управляват разпределителните мрежи. За да се приложи това на практика в отворения пазар на електроенергия, от съществено значение е да се позволят най-ефективните в ценово отношение инвестиции както във възобновяемите, така и в други източници на енергия с ниско съдържание на CO₂. Съгласуването на тези цели изисква ефективна координация на правителствено равнище.

Настоящата статия е фокусирана върху малък брой страни – членки на МАЕ. За по-изчерпателен преглед на координацията между всички страни членки по въпросите на политиката по отношение на климата и енергетиката са необходими повече време и ресурси. Също така би било полезно да се сравнят институционалното устройство на режима за търговия с емисии и прилагането на механизмите за гъвкавост от Киото, за да се постигне например национално съответствие. В общ план обаче, изводът е ясен: с оглед на бъдещите предизвикателства правителствата трябва да осигурят достатъчна степен на координация на политиките за климата и енергетиката между и вътре във всички ангажирани с тези проблеми правителствени органи.

ПРЕПОРЪКИ

Правителствата трябва да:

- Осигурят необходимата степен на координация на политиките по климата и енергетиката сред всички ангажирани с тези проблеми правителствени органи.
- Увеличат или продължат усилията по изпълнение на целите, поставени от Протокола от Киото за 2020 г.
- Изготвят подробна средносрочна и дългосрочна стратегия за енергетиката и климата.

- Увеличат прилагането на ценовата ефективност като критерий за определяне на приоритети при мерките за намаляване на емисиите при проектирането на ефективни пакети от политики.
- Осигурят както наличността на средства за евентуални покупки на международни кредити за емисии, така и институционален капацитет за извършването на тези покупки.

ЛИТЕРАТУРА

- European Environment Agency: Application of the Emissions Trading Directive by EU Member States – reporting year 2007, EEA technical report 3/2008.
- Fourth Netherlands' National Communication on Climate Change under the UNFCCC, January 2007.
- IEA: CO₂ Emissions from Fuel Combustion, Paris, 2007.
- IEA: Energy Policies of IEA Countries – Japan, Paris, 2008.
- IEA: Energy Policies of IEA Countries – Italy (draft, forthcoming).
- IEA: Energy Policies of IEA Countries – Sweden, Paris, 2008.
- IEA: Energy Security and Climate Policy: Assessing Interactions, Paris, 2007.
- IEA: IEA Energy Policies Review – The European Union, Paris, 2008.
- IPCC: Assessment Report 4 – Synthesis Report, November 2007.
- Italy's Fourth National Communication under the UN Framework Convention on Climate Change, November 2007.
- Ministry of Housing, Spatial Planning and the Environment, the Netherlands: New Energy for Climate Policy – the „Clean and Efficient“ Programme, December 2007.

ИНТЕРНЕТ САЙТОВЕ

- Генерална дирекция „Околна среда“ на Комисията на ЕС <http://ec.europa.eu/environment/>
- Генерална дирекция „Транспорт и енергетика“ на Комисията на ЕС http://ec.europa.eu/energy/index_en.html
- База данни на МАЕ за мерките и политиките по климатичните промени http://www.iea.org/textbase/pm/index_clim.html
- Министерство на околната среда, селското стопанство и морското дело, Испания http://www.marm.es/index_en.htm
- Министерство на туризма, промишлеността и търговията на Испания <http://www.mityc.es>
- Шведска агенция по енергетика <http://www.energimyndigheten.se/>
- Шведска агенция по опазване на околната среда <http://www.naturvardsverket.se>